

PAMÁTNÍK DÍKY AMERIKO PLZEŇ

POSOUZENÍ STAVU ŽULOVÝCH PYLONŮ PAMÁTNÍKU

Březen 2016

Řešitelský tým:

sestavený Ing. arch. Janem Soukupem
ATELIER SOUKUP OPL ŠVEHLA s.r.o.
Klatovská tř. 11, 301 00 Plzeň
IČO: 25229869

Ing. Karol Bayer, Universita Pardubice, Fakulta restaurování

ak. sochař Jan Bradna, restaurátor

Ing. Jindřich Rineš, statik

Ing. arch. Jan Soukup, projektant památníku

RNDr. Zdeněk Štaffen, petrolog

Martin Tamchyna, restaurátor

Jan Váňa, restaurátor

PAMÁTNÍK DÍKY AMERIKO PLZEŇ

POSOUZENÍ STAVU ŽULOVÝCH PYLONŮ PAMÁTNÍKU

OBSAH:

- A. Závěr a doporučení, Jan Soukup
- B. Petrologický posudek, Zdeněk Štaffen
- C. Posouzení stavu památníku Díky Ameriko metodou ultrazvukové transmise,
Karol Bayer
- D. Návrh restaurování Jan Bradna, Jan Váňa, Martin Tamchyna
- E. Konstrukčně stavební posouzení, Jindřich Rineš

PAMÁTNÍK DÍKY AMERIKO V PLZNI

ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

Tento materiál byl zpracován na základě petrologického vyhodnocení RNDr. Zdeňka Štaffena, posouzení stavu památníku metodou ultrazvukové transmise Ing. Karola Bayera ve spolupráci s restaurátory ak. sochařem Janem Bradnou, Tomášem Váňou a Martinem Tamchynou. Statické posouzení zpracoval Ing. Jindřich Rineš, petrologické RNDr. Zdeněk Štaffen.

Zpracovatelé výše uvedených vyhodnocení, měření a posouzení, spolu s projektantem památníku Ing. arch. Janem Soukup dospěli k následujícím závěrům a doporučením:

ZÁVĚRY

Oba pylony byly zhotoveny z granitu s hrubozrnnou porfyrickou strukturou s většími vystouplinami živců. Tato struktura s velkými živci ovlivňuje záporně pevnost kamene. Tento typ granitu je pro dané využití v exteriéru sice vhodný, ovšem za předpokladu, že je použitá hornina bez viditelných nebo latentních poruch, což v tomto případě nebylo splněno.

Poškození u obou pylonů trhlinami je rozdílného charakteru. Jižní pylon má jednu horizontální prasklinu se stoupajícím průběhem, jasně viditelnou od jižní strany k severu až do poloviny půdorysného rozměru pylonu. Podle pozorování Jana Soukupa se postupně šíří do hloubky pylonu. Rizikovým faktorem je další rozšiřování trhliny, což může vést až k uvolnění a skluzu horní poloviny památníku.

Severní pylon je postižen více prasklinami s poměrně komplikovaným průběhem, většinou horizontálním a částečně i vertikálním směrem. Členění pylonu resp. jeho části na menší segmenty v důsledku přítomnosti sítě prasklin vytváří podmínky pro jejich případné snadnější oddělení od pylonu v budoucnu. Takový pohyb a rozšiřování prasklin může vyvolat např. mrznoucí voda v puklinovém systému.

Poškození pylonů trhlinami bylo zjevné již v době jejich vytěžení a zhotovení. Dokládají to vysprávky a tmely (na bázi polyesterové pryskyřice), které po cca 20 letech začaly odpadat. V době přivezení pylonů nebyly, zejména na severním pylonu, čitelné.

Rizika pro budoucnost spočívají v destrukci pylonů následkem rozšiřujících se trhlin vyvolaným např. zamrzáním vody v prasklinách, jak již bylo zmíněno výše. Aktuálnější nebezpečí hrozí u jižního pylonu. Časový horizont případného odpadnutí horní části pylonu je obtížně odhadnutelný, může být v měsících, ale i v desetiletích. V přístupu k zajištění pylonů památníku jistě hraje roli i společenský význam památníku, naprostá nevhodnost jakýchkoliv rizik, které je nutno vyloučit a odstranit i charakteristiku rozpadu.

DOPORUČENÍ

Cesty k nápravě jsou dvě: konzervativní a radikální.

Konzervativní náprava spočívá v stabilizaci pylonů tlakovou injektáží syntetickou pryskyřicí a propojení prasknutých částí pylonů pomocí táhel z nerezové oceli. V úvahu připadá i výtvarné stažení obou pylonů kovovými pásy (bronz) které, kromě své technické role, budou uměleckým doplněním památníku. Opravy je možné z technických důvodů provést až v letním období. Přijetí první, tedy konzervativní varianty nápravy v sobě nese nutnost pravidelné kontroly stavu pylonů a případně i nutných oprav v budoucnu, se stigmatem nepovedeného díla. Statik, petrolog a projektant tuto variantu považují za nevhodnou.

Radikální náprava spočívá v nahrazení obou pylonů novými, odpovídajícími technicky i esteticky významu památníku, bez jakýchkoliv vad. K tomuto řešení vede nepochybný požadavek, aby nový památník resp. horninový blok použitý na jeho zhotovení byl prost jakýchkoliv vad a rizik.

Další postup:

V první řadě je nutno zajistit, aby pylony památníku neohrožovaly bezpečnost kolemjdoucích na tomto rušném místě města. **Nejvhodnější je okamžité odstranění pylonů.**

Poškození pomníku je nevratné a opravy, které jsou z technického hlediska možné, jej v jeho symbolickém významu degradují a nepochybně budou na pomníku viditelné. Restaurátoři a Ing. Karol Bayer se kloní k variantě restaurování s pochopením pro snahu náhrady novými pylony. Petrolog, statik a projektant jednoznačně doporučují výměnu poškozených pylonů za nové z důvodu nevratného poškození, majícího záporný vliv na technické vlastnosti kamene.

Litomyšl, Praha, Plzeň, Vraclav 8. března 2016

Ing. Karol Bayer

Akad. soch. Jan Bradna

Ing. Jindřich Rineš

RNDr. Zdeněk Štaffen

Martin Tamchyna

Se souhlasem všech jmenovaných předkládá Ing. arch. Jan Soukup

PŘÍLOHA: SROVNÁNÍ OBOU VARIANT

Varianta A. Konzervace současného stavu - stabilizace pylonů.

Pozitiva:

- uchování současného památníku s jeho pohnutou historií
- kratší doba realizace
- nižší náklady

Negativa:

- nižší míra záruky stability pylonů do budoucna
- nutnost pravidelných kontrol stavu pylonů a případně i opakovaných oprav
- při prozkoumání povrchu pylonů budou zřejmě patrné stopy po zásahu
- pylony nebudou „opravené“ a nebudou bezchybné (důležité z ideového hlediska a z hlediska symboliky památníku)

Varianta B. Náhrada novými pylony ze stejného materiálu bez viditelných nebo skrytých poruch.

Pozitiva:

- vyšší míra záruky stability pylonů v budoucnu
- bezvadný stav pylonů
- odstranění negace „rozpadu“, potvrzení symbolického významu památníku

Negativa:

- vyšší náklady
- nutnost likvidace současného památníku resp. jeho uložení případně jiného využití
- delší doba realizace